

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 165. Quænam pœnae statutæ contrahentibus clandestinè simpliciter, hoc est sine Parocho & testibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

dem ratio procedit. Limitanda tamen & aliorum AA. sententia, ut pœna locum habeat in aliis impedimentis dirimentibus, saltem iis, quæ per denunciations suapte naturâ detegi seu cognosci possunt, secus de aliis, ut si V. G. matrimonium clandestinum sit nullum ob occultum defectum consensûs in uno contrahentium, altero id ignorante; quia tunc cessat ratio citati textus nempe affectata ignorantia; cum hi contrahentes dici non possint affectasse ignorantiam, dum eorum alter omni adhibita diligentia id scire non potuerit. Sanch. d. 42. num. 5. quem sequitur Pirh. contrarium tamen sentiente Cõn. l. c. eò quòd c. 2. & penult. qui fil. sint legit. privilegium illud legitimitatis concedatur iis solis, qui stante impedimento probabiliter ignorato seu bona fide nati ex matrimonio in facie Ecclesiæ contracto, non verò clandestinè ommissis denunciationibus.

4. Notandum tertio: ad pœnam illam incurrendam requiri prolem susceptam ex tali conjugio invalido durante inhabilitate & clandestinitate; si enim tollatur clandestinitas, & publicetur matrimonium contractum, & insuper per sententiam iudicetur ab Ecclesia validum, filii post talem publicationem & approbationem nati censentur legitimi, etsi dein & ex post detegatur impedimentum, quod casu & per accidens ante detectum non fuerat; ut expressè habetur c. quod nobis, qui fil. sint legit. Neque contrarium sequitur ex eo, quòd nati ex conjugibus impedimentis conciliis, etiamsi publicè contrahant, & postmodum eorum matrimonium per dispensationem approbetur, sint & maneat illegitimi; quia matrimonium taliter contractum tam de facto, quàm secundum eorum æstimationem erat invalidum; matrimonium verò ignorantium etsi culpabiliter suum impedimentum saltem secundum existimationem est validum; quare mirum non est, si talis defectus approbatione Ecclesiæ suppleatur. Castrop. l. c. n. 4.

5. Resp. secundò: Altera pœna est, ut contrahentes ommissis denunciationibus in gradu prohibito etiam ignoranter (intellige culpabiliter, ex hoc, quòd omiserint denunciations) separandi sint sine spe obtinendi dispensationem; quia, ut inquit Trident. sess. 24. c. 5. non est dignus, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur; cuius salubria præcepta contempsit; quod ita intelligendum, ut Papa se in dispensando præbiturus sit difficilem, nec credatur dispensaturus ex qualibet causa, sed solum ex gravi & urgente; ideoque dispensandus debeat quoque huius delicti facere mentionem, alias dispensatio erit nulla. Sanch. d. 45. num. 3. Cõn. l. c. du. 9. num. 81. Gutt. c. 75. num. 2. Extendi quoque hanc pœnam ad quælibet alia impedimenta dirimentia, saltem ea, quæ per denunciations detegi possunt, ait Pirh. num. 39. citato Sanch. d. 42. num. 7. eò quòd licèt statutum hoc sit pœnale, sit tamen in maximum animarum favorem, nempe ad vitanda matrimonia clandestina irrita, quæ passim spe dispensationis facilè obtinendæ contraherentur.

6. Resp. tertio: Insuper subduntur gravi pœnæ arbitrariæ, arbitrio nimirum ordinarii infligendæ, & hunc sub gravi culpa teneri illos punire, satis indicant verba Trident. nec non & ipsos contrahentes arbitrio Ordinarii graviter puniri præcipit, Sanch. d. 46. num. 7. Castrop. l. c. num. 10. Gutt. c. 75. num. 3. & 9. ait tamen R. P. Lect. Jur. Can. Lib. IV.

Pirh. num. 40. hæc pœnam arbitrariam contrahentibus ommissis denunciationibus non imponendam, sed tantum, quando contrahunt sine parochio & absque debito testium numero. Possit quoque Judicem sæcularem tales punire, ex Sanch. l. 3. d. 54. num. 4. ait Castrop. eò quòd Judex talis habeat jurisdictionem in personam, ex altera parte constet de delicto; quin & posse illum cognoscere, si opus est, dum nimirum non constat, num clandestinè contraxerint, tanquam probabile contra Covar. (qui tenet remittendam illam cognitionem ad Judicem ecclesiasticum) censet Castrop. eò quòd licèt cognitio causæ matrimonialis per se solis Episcopis concedatur, dum tamen cognitio non est de jure (qualis esset, V. G. dum cognosceretur, an matrimonium validum nec ne; quale matrimonium clandestinum &c. l. c.) sed de facto, nimirum num contraxerint clandestinè, an peccaverint contra statuta Ecclesiæ, non sit, cur laicis denegeretur hæc potestas, ut Sanch. l. c.

7. Resp. quartò: Contrahentibus matrimonio in gradu alias permisso ac licito, ommissis tamen denunciationibus, prout præcipitur c. cum inhibito. imponenda est pœnitentia; quia adhuc contra interdictum Ecclesiæ, ejus præceptum contempnendo contrahunt. Pirh. num. 43. cum gl. in cit. c. v. pœnitentia.

Quest. 165. Quenam pœnæ statuta contrahentibus clandestinè simpliciter, hoc est sine parochio vel testibus.

1. R. Resp. primò: Per modum præsuppositi? procedere hanc quæstionem solum de iis matrimoniis clandestinis simpliciter, quæ non obstante clandestinitate, erant alias, & modò sunt valida, intellige, in locis non recepti Tridentini; dum enim matrimonia ex dicta causa nulla sunt, cessat tota ratio legis pœnalis, utpote cujus finis directus erat, metu talium pœnarum detertere ab illis matrimoniis simpliciter clandestinis validè, sed illicitè contractis, ne, cum de matrimonio contracto non constaret, veri conjuges ab invicem recedentes, & alia conjugia publicè contrahentes in perpetuis viverent adulteris, Ecclesiæ non valente huic malo occurrere propter defectum notitiæ primi matrimonii, utpote clandestine sine testibus contracti, hoc supposito.

2. Resp. secundò: Probabilius videri ex tali matrimonio clandestinè, sed invalidè contracto, nimirum in locis, ubi viget Trident. non incurri pœnas illas olim statutas simpliciter clandestinè contrahentibus; quia ex talibus matrimoniis, utpote irritis, non jam sequuntur ista mala, nimirum adulteria, quæ alias, dum valida erant istiusmodi matrimonia, conjugibus veris à se recedentibus sequebantur; Unde licèt matrimonium contrahere clandestinè invalidè graviter videatur peccatum in se & absolute, quàm contrahere illud validè, nimirum in locis, ubi Trident. receptum non est, non est tamen gravius quòd ad Ecclesiam, & relatè ad dicta mala, ad quæ declinanda illud ita ab Ecclesia punitur. Sed neque pœnæ, quæ quandoque statuuntur propter solum factum aut pravam animum facientis, licèt factum illud careat effectu juris, hoc est, valore, locum habent, nisi jus ipsum hoc exprimat, nimirum, quòd

quod velit punire etiam tale factum carens valore. Hinc deduco, &

3. Resp. tertio: Contrahentes simpliciter clandestinè, validè tamen, nimirum in locis, ubi Tridentinum receptum non est, adhuc hodieum incurrunt pœnas statutas contrahentibus simpliciter clandestinè; quia lex illa pœnalis ob dicta mala inde provenientia respicit factum cum effectu juris seu valore. Nihilominus tamen etiam contrahentes simpliciter clandestinè invalidè, Trident. *cit. c. 1.* præcipit graviter puniri ab ordinariis.

Quest. 166. Quæ sit pœna parochi vel alterius Sacerdotis assistentis matrimonio clandestino.

1. **R**esp. primò: In *c. cum inhibito. h. r.* statuitur hæc pœna, ut talis per triennium suspendatur ab officio, circa quam pœnam notanda veniunt sequentia, primò habere illam adhuc hodie post Trident. locum in assistente parochi vel alio Sacerdote, sive sæculari, sive regulari de parochi aut Ordinarii licentia matrimoniis clandestinis ob omittas denunciations, adeoque validis; quia Trident. ex una parte de hoc nullam decrevit pœnam; ex altera parte dicit se inhærere vestigiis Concilii Lateranensis, ex quo desumptum est *c. cum inhibito. Sanch. d. 48. n. 7. Pirh. h. r. num. 42.* Eandem pœnam *eod. cap.* statutam parochi & alteri Sacerdoti assistenti matrimonio clandestino ob non adhibitos in requisito numero testes perdurare adhuc hodieum censent plures apud Sanch. eò quod Trident. dicat se inhærere vestigiis Concilii Lateranensis. Censent è contra Sanch. *num. 4. Castrop. num. 13. Pont. l. 5. c. 37. num. 11.* illam à Trid. revocaram, dum statuit, parochum aliosve; qui interfuerunt istiusmodi ob dictam rationem clandestinis matrimoniis, pro arbitrio ordinarii graviter puniendos; siquidem quando minor pœna imponitur nova lege ob idem delictum, pro quo gravior imponebatur lege antiquæ, tunc cesset pœna legis antiquæ; quod ipsum tamen nondum sufficienter probatum ait Pirh. *l. c.*

2. Notandum secundo: Dictam pœnam extendi à Sanch. quotiescunque interfuit matrimonio à jure interdicto. V. G. si vagos absque licentia Ordinarii conjungat. contra tenet Castrop. eò quod textus *cit. c.* tantum loquatur de matrimoniis, quæ ob suspicionem impedimenti dirimentis interdicta sunt.

3. Notandum tertio, dictam pœnam locum non habere modo, si parochus alienus, vel quicumque alius Sacerdos sine proprii parochi licentia interfuit tali matrimonio, cum enim tale matrimonium sit invalidum, ideo pœnæ olim impostæ assistenti tali matrimonio, quod tunc erat validum, non incurruntur. Sanch. *cit. d. 48. num. 6. Pirh. num. 42.* Nihilominus talem suspensionem esse ab officio & beneficiis, quousque Ordinatio illius parochi, qui debebat assistere, visum fuerit, à qua suspensione ramen excusat ignorantis, modo crassissima non sit, ait Castrop. *n. 15.*

4. Notandum quarto, talem suspensionem ab officio, hoc est, ab officio & exercitio ordinis clericalis, non esse suspensionem à beneficio, hoc est, à perceptione fructuum beneficii; cum hæc sint suspensiones distinctæ, & in *cit. c. cum inhibito*; non exprimitur nisi suspensio ab officio, Pirh. *num. 43. citans Sanch. l. 3. d. 51. num. 14.* qui tamen addit, posse Judicem suspendere talem etiam à beneficio, si culpæ gravitas id exiget, juxta *§. fin. cit. c. cum inhibito.*

5. Notandum quinto, de cætero suspensionem illam triennem non esse latæ sententiæ, sed ferendæ per Judicem, ut constat ex textu *cit. c.* ubi dicitur: *feratur*; quod actum seu ministerium Judicis in futurum significat et exigat. Sanch. *cit. d. 48. num. 2. Castrop. num. 12. Pirh. num. 42. Pont. l. c.*

6. Notandum denique, ab ista triennali suspensione Episcopum non posse absolvi. Sanch. *l. 3. d. 52. num. 2. Gutt. c. 75. num. 22. Pont. cit. num. 11. Castrop. num. 14. Pirh. num. 44.* Item Jo. And. Host. Præposit. in *cit. c.* eò quod suspensio illa lata ab ipso Concilio Generali, & quidem præfixo tempore, quò durare debet; Episcopus autem in lege seu decreto Concilii generalis dispensare nequeat; unde licet ipse tulerit illam suspensionem; quia ramen id fecit, non tanquam principalis, sed tanquam minister Concilii generalis, eam relaxare non poterit, & licet absolvi possit à suspensione lata à jure indefinitè, nullo designato tempore, id tamen non potest, ubi adjectus certus terminus durationis suspensionis; Ac denique nec vi Trident. *sess. 24. c. 6.* absolvi potest ab omnibus censuris, etiam reservatis Pontifici; sed ab iis solis, quæ nec publicæ, nec ad forum externum deductæ; hæc autem triennalis suspensio, cum, ut dictum, non incurratur ipso facto, sed per sententiam Judicis jam est sententia publica, & ad forum externum deducta. Castrop. &c.

Quest. 167. Quæ pœna testium assistentium matrimonio contracto absque parochi, vel contracto omittis culpabiliter denunciations.

Resp. sunt puniendi arbitrio Ordinarii; neque enim illis alia statuta pœna. Sanch. *d. 46. num. 7. Gutt. c. 75. n. 9. Castrop. n. 15.*

Quest. 168. Quæ pœnæ per calumniam seu malitiam denunciantis impedimentum ad impediendum matrimonium.

Resp. Eum puniendum canonicè pro arbitrio Judicis, cum pœna specialis non sit in jure expressa. Pirh. *num. 43.* qui tamen addit ex *2. c. de calumniator.* calumniosè denunciantem suspendendum ab officio & beneficio, donec se purgaverit.